

- відний фонд України – минуле, сьогодення, майбутнє», присвяченої 20-річчю природного заповідника «Медобори» (сmt Гримайлів, 26–28 травня 2010 р.). – Тернопіль : Підруч. і посіб., 2010. – С. 898–900.
8. Про Загальнодержавну програму розвитку заповідної справи на період до 2020 року : Закон України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.wildnet.ru/images/stories/bibl/Prog_PZF_v15.doc
 9. Про затвердження Положення про рекреаційну діяльність у межах територій та об'єктів природно-заповідного фонду України : Наказ, Положення [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0679-09>.
 10. Про природно-заповідний фонд України : за станом на 09.05.2015 / Верховна Рада України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2456-12>.
 11. Смолій В. А. Енциклопедичний словник-довідник з туризму / В. А. Смолій, В. К. Федорченко, В. І. Цибух ; передм. В. М. Литвина. – Київ : Вид. дім «Слово», 2006. – 372 с.
 12. Фоменко Н. В. Рекреаційні ресурси та курортологія / Н. В. Фоменко. – Київ : Центр навч. літ., 2007. – 312 с.

Мельничук Михаил, Безмертнюк Тарас. Подходы к классификации туристско-рекреационной деятельности в пределах природно-заповедного фонда. В статье обоснованы подходы к классификации рекреационной деятельности в пределах территорий и объектов природно-заповедного фонда. Рассмотрены виды рекреационной деятельности с использованием ресурсов природоохраненных территорий, закрепленных на нормативно-правовом уровне. Рекреационная деятельность в пределах территорий и объектов природно-заповедного фонда Украины может осуществляться по следующим видам: туристическая деятельность, экскурсионная деятельность, оздоровление, любительское и спортивное рыболовство, любительская и спортивная охота, общеоздоровительный, краткосрочный и культурно-познавательный отдых. Предложена усовершенствованная классификация рекреационной деятельности в пределах природно-заповедного фонда с учетом современных тенденций. В результате выделены виды и разновидности туристско-рекреационной деятельности в пределах природоохраненных территории и объектов по трем категориям (целями туризма, рекреацией, способом перемещения) и ряду признаков. Определены разновидности устойчивого туризма в пределах природно-заповедного фонда.

Ключевые слова: рекреационная деятельность, формы и виды туризма, природно-заповедный фонд, классификация рекреационной деятельности, устойчивый туризм.

Melniychuk Michael, Taras Bezsmertniuk. Approaches to the Classification of Tourism and Recreational Activities Within the Nature Reserve Fund. In the article the approaches to the classification of recreational activities within the territories and objects of nature reserve fund are founded. The types of recreational activities with using resources of protected areas, fixed on the legal level, are considered. Despite this, recreational activities within the territories and objects of nature reserve fund of Ukraine may be carried out in the following kinds: tourism activity; excursion activity; sanitation; amateur and sport fishing; amateur and sport hunting; general health, short-term and cultural-cognitive rest. The improved classification of recreational activities within the nature reserve fund taking into account modern trends is offered. As a result, the kinds and varieties of tourism and recreational activities within the protected areas and objects in three categories (purposes of tourism, recreation, way of moving) and a number of features are identified. The types of sustainable tourism within the nature reserve fund are defined and generalized.

Key words: recreational activities, forms and types of tourism, nature reserve fund, classification of recreational activities, sustainable tourism.

Стаття надійшла до редколегії
15.12.2016 р.

УДК 379.85(477.82)

Андрій Єрко

Особливості розвитку самодіяльного спортивно-оздоровчого туризму Волинської області

Досліджено діяльність самодіяльних туристських організацій на території Волинської області. Виділено типи самодіяльних туристських організацій за територіальною ознакою. Проаналізовано наукові дослідження

із цієї тематики. Розкрито поняття самодіяльного спортивно-оздоровчого туризму. Охарактеризовано активні й неактивні (пасивні) клуби Волинської області. Досліджено територіальне розміщення громадських організацій. Виявлено громадські організації, які причетні до спортивно-оздоровчого туризму та ті які є опосередкованими або дотичними до активного туризму. Установлено, що у Волинській області станом на 2016 рік нараховується близько тридцяти громадських організацій, які причетні до спортивно-оздоровчого туризму. Подано характеристику туристичних клубів області. Визначено головну мету самодіяльних туристських організацій на території Волинської області.

Ключові слова: самодіяльний туризм, спортивно-оздоровчий туризм, клуб, громадська організація, туризм, Волинська область.

Постановка наукової проблеми та її значення. Поняття самодіяльного туризму (або клубно-секційного туризму) широко розкрито в науковій літературі. Здебільшого самодіяльний туризм відносять до однієї з форм неорганізованого туризму. Головною ознакою самодіяльного туризму є те, що туристи самі організують подорож (визначають мету подорожі, розробляють маршрут, планують ночівлі).

Словом «самодіяльність» називають прояв особистого почину в будь-якій справі. Самодіяльність – висока форма соціальної активності, її варто розуміти як внутрішнє детерміноване самовираження особистості або групи. Тому самодіяльний туризм вважають соціально значущим явищем. Самодіяльний туризм як сфера масової самодіяльності містить у собі все різноманіття аматорських туристичних заходів, які проводяться відповідно до нормативної бази організації туризму в країні, уключаючи обмеження правилами, нормами й іншими керуючими матеріалами, які вводяться в самодіяльний туризм для створення управляючої системи самодіяльного туризму. Цим самодіяльний туризм і відрізняється від незалежного туризму, де випадки порушення правил охорони навколишнього середовища й інших нормативних актів не є поодинокими [4].

Аналіз досліджень цієї проблеми. Методологічною основою дослідження послужили праці вітчизняних учених із проблем структури та діяльності туристських клубів (Ю. П. Грицак, С. П. Фокін, Л. В. Фрей, В. І. Цибух, Ф. Ф. Шандор, Ю. В. Щур й ін.). Спортивно-оздоровчий туризм Волинської області досліджено в розвідках науковців Волині. Зокрема Л. М. Черчик [3] розглядає спортивно-оздоровчий туризм як один із перспективних видів туризму Волинської області; І. В. Єрко [1] відзначає роль самодіяльних туристичних організацій в інфраструктурі туризму регіону.

Мета статті – аналіз діяльності самодіяльних туристських організацій на території Волинської області. Для досягнення цієї мети виконували такі **завдання:**

- проаналізувати діяльність самодіяльних туристських організацій на території Волинської області;
- виявити громадські організації, які причетні до спортивно-оздоровчого туризму, та ті, які є активними й неактивними (пасивними) у цій діяльності.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження. Самодіяльний спортивно-оздоровчий туризм має значні традиції та історію розвитку у Волинській області. Сьогодні йому приділяють значну увагу, зокрема в Стратегії розвитку Волинської області на період до 2020 р.; Стратегії транскордонного співробітництва Люблінського воєводства, Львівської області, Волинської й Брестської області на 2014–2020 рр.; регіональній Програмі розвитку культури, мистецтва і туризму в області на 2011–2015 рр.; обласній цільовій соціальній програмі «Молодь Волині» на 2011–2015 рр., поряд з актуальними питаннями розвитку туризму значної уваги потребують питання розвитку різних видів самодіяльного спортивно-оздоровчого туризму.

Основними організаційними ланками самодіяльного спортивно-оздоровчого туризму виступають самодіяльні туристські організації, які передбачають добровільне об'єднання громадян, як правило, не комерційної спрямованості, мета й завдання яких – популяризація спортивно-оздоровчого туризму серед населення. Діяльність самодіяльних туристських організацій ґрунтується на Законі України «Про об'єднання громадян», кожна туристська організація керується статутом.

За територіальною ознакою самодіяльні туристські організації Волинської області можна поділити на обласні й місцеві.

У загальному розумінні, прикладом самодіяльних туристських організацій обласного рівня можна вважати Федерацію спортивного туризму Волині та туристсько-спортивний союз Волині, відомчі клуби й клуби, у яких, відповідно до статуту, діяльність поширюється на всю область. Місцевий рівень представляють клуби, діяльність яких поширюється лише в межах району чи міста.

Також потрібно виділити й інші форми самодіяльних туристських організацій, такі як сімейні клуби, відомчі клуби, клуби за інтересами, клуби за місцем проживання. Головною особливістю таких громадських об'єднань є те, що вони створюються зазвичай як не юридичні особи. Усі ці громадські об'єднання уміщують основні напрями діяльності, такі як спортивний напрям (передбачає проведення змагань із туристського багатоборства), екскурсійно-краєзнавчий (передбачає організацію та проведення екскурсій, екскурсійних програм і краєзнавчих експедицій), організаційно-масовий (передбачає проведення масових заходів туристської спрямованості для всіх верств населення), методичний напрям (передбачає організацію та проведення підготовки, перепідготовки й підвищення кваліфікації кадрів для сфери спортивно-оздоровчого туризму).

Для повного розуміння діяльності відомих клубів Волинської області їх потрібно також диференціювати на активні й неактивні (пасивні). До активних клубів належать громадські організації, які виконують свою діяльність (проводять зібрання, заняття, організаційно-масові заходи) протягом року. До неактивних клубів (пасивних) потрібно віднести клуби, які на сьогодні (протягом одного-двох років) перестали проводити свою діяльність, але не вилучені з Реєстру громадських організацій. Зрозуміло, що будь-яка громадська організація, відповідно до своєї діяльності, може перейти від активної до неактивної форми та, відповідно, навпаки.

Залежно від мети діяльності, потрібно розмежовувати громадські організації, які безпосередньо мають за мету діяльність, пов'язану з активним туризмом чи іншими його видами, та на громадські організації, що опосередковано або дотично дотичні до туристичної діяльності.

На кінець 2016 р. у Волинській області нараховувалося 1404 громадські організації, зареєстровані управліннями юстиції у Волинській області, із яких значна частина припадає на міста області Луцьк (527), Ковель (117), Нововолинськ (104), Володимир-Волинський (59).

Загалом у Волинській області, за інформацією Волинської ОДА, станом на 2014 р. нараховується 28 громадських організацій, які виконують свою діяльність у сфері туризму. За даними управліннями юстиції, у Волинській області з 2014 р. зареєстровано ще дві організації.

Туристсько-спортивний союз Волині є однією з перших громадських організацій Волинської області, яка створена в 1994 р. з метою пропаганди й розвитку саме спортивно-оздоровчого туризму у Волинській області. Один із найстаріших діючих клубів – Волинський обласний туристичний клуб «Ми», створений у грудні 1995 р., зареєстрований 4 листопада 1999 р. в обласному управлінні юстиції. Основна мета діяльності тур-клубу «Ми» – задоволення та захист законних соціальних, творчих, економічних, вікових, культурних, туристсько-спортивних й інших спільних інтересів молоді, розкриття інтелектуального та духовного потенціалу молодих людей і розвиток інтеграційних процесів на підставі розширення міжнародних контактів у галузі туризму, спорту, науки, освіти. Вищим керівним органом є загальні збори членів, які обирають голову. Постійним керівним органом є рада тур-клубу, до складу якої входять голова, заступники, члени ради. Кількість активних членів організації – близько 30 осіб, волонтерів – близько 20 осіб. За час існування клубу здійснено дуже багато соціально-гуманітарних проектів для молоді міста Луцька й не тільки. Зокрема, проведено велику кількість мандрівок по Волині, замках, печерах, горах України, створено фільм і буклет на чотирьох мовах «Сім чудес Волині», «Сім природних чудес Волині», «Волинське Купайло», «Поліська регата 2015». Щорічно проводяться заходи до дня туризму, акції «З гостинцями до звірів», «Розмалуй фігуру в парку – подаруй дитині казку», чотири рази проводився фестиваль авторської пісні, фото й кіно «Вітрила пригод».

Волинське молодіжне об'єднання «Хорс» засновано у вересні 1996 р. у м. Луцьку, а юридично в лютому 2000-го р. Мета діяльності – об'єднано-гармонійний розвиток фізичної та духовної сфер особистості на основі культурних, естетичних, екологічних і християнських цінностей за допомогою залучення молоді, підлітків, сімей та всіх інших громадян до активного дозвілля й творчого пізнання світу, розширення світогляду. Громадська організація – це неполітичне об'єднання на основі спільності інтересів. Волинське молодіжне об'єднання «Хорс» є представництвом Федерації альпінізму та скелелазіння на Волині з 2005 р., співпрацює з управлінням молоді та спорту Волинської облдержадміністрації, історико-культурним заповідником «Старе місто», фірмою «Модуль», Кромберг енд Шуберт, Луцьк Прокат [2].

Члени волинського молодіжного об'єднання «Хорс» у 2003 р. вперше з 1991 р. здійснили сходження на г. Ельбрус (5642 м) за власної організації та підготовки без посередників і в складі

волинських представників. Окрім мандрів, проводиться громадська діяльність: екологічні суботники «Туристичне Еко» (2000–2006 рр.); екологічні моніторинги; робота з девіантними та соціально неблагополучними підлітками, у тому числі таборування до Всесвітнього дня захисту дітей; фотовиставки; створення фільмів «Волинь туристична» для представлення на міжнародний аматорський кінофестиваль «Вітер мандрів» та «Життя без допінгу куріння»; програми й проекти: «Молодь. Спорт. Здоровий спосіб життя», «Молодіжний екстрим – здоровий спосіб життя», «Екстрим-таборування до Дня молоді», екологічна програма «Чистий шлях», комплексна експедиція «Стародавня Волинь», Університетські «Говерляни» (СНУ ім. Лесі Українки) [2].

У лютому 2000 р. створено Волинський обласний туристсько-спортивний клуб «Арго», який має екологічно-туристичне спрямування. Зокрема, клубом реалізовано молодіжний проект «Корпорація здорової нації», проведено молодіжну екологічну акцію «Давайте будемо чистішими!» на території парку імені Лесі Українки у Луцьку. Також реалізовано мистецьку благодійну акцію за здоровий спосіб життя «Чиста пляма», що відбулася на території Луцького замку; здійснено мистецьку мандрівку «Стежками здоров'я крокуємо до мрій». Проведено мандрівний тур через смт Маневичі, м. Володимир-Волинський та м. Ковель. Під час цього заходу діяли наметовий інформаційний центр, виставка декоративно-прикладних робіт і фотоконкурс «Тверезий погляд». У мандрівному турі представлено презентацію страв здорового харчування в умовах польової кухні. Традиційно клуб долучається до заходів із нагоди Міжнародного дня туризму.

Туристсько-технічний спортивний клуб «Екстремум» створено у 2000 р. Головна його мета – пропаганда водних видів туризму (вітрильного та водного). Спортивно-оздоровчий клуб «Твій шанс», засновано в лютому 2001 р. Він пропонує заняття з йоги, рукопашного бою, оздоровчого бігу, організовує сходження на Говерлу, відвідування печер, надає транспортні послуги для організації активних подорожей.

Волинська обласна Федерація спортивного туризму легалізована в грудні 2001-го р. Федерація у своїй роботі активно співпрацює зі спортивним комітетом України з питань фізичної культури і спорту. Основна статутна мета діяльності Федерації – сприяння розвитку спортивного туризму в області, підвищення ролі фізичної культури та спорту у всебічному гармонійному розвитку особи, зміцненні здоров'я населення, формуванні здорового способу життя. Федерація спрямовує свої зусилля на розвиток пішого, гірського, велосипедного, водного, лижного, вітрильного, спецеологічного, автомобільного й мотоциклетного видів спортивного туризму. До основних напрямів діяльності Федерації відносять організацію та проведення спортивних туристських заходів (змагань із техніки спортивного туризму й спортивних туристських походів та експедицій), вивчення й пропаганда спортивних туристських ресурсів, розробка та апробація класифікованих туристсько-спортивних маршрутів, сприяння організації навчально-методичної роботи з підготовки та підвищення кваліфікації кадрів спортивного туризму, сприяння інформаційному, нормативному й методичному забезпеченню розвитку спортивного туризму в області. При федерації діє маршрутно-кваліфікаційна комісія. За час свого існування Федерація провела чимало обласних змагань із різних видів спортивного туризму, у яких узяли участь значна кількість спортсменів. Члени Федерації регулярно здійснюють спортивні туристські походи та беруть участь у всеукраїнських експедиціях. У перспективах розвитку Федерації є подальше сприяння розвитку й поширенню спортивного туризму в області як масового, широкодоступного виду спорту, з одного боку, і як спорту вищих досягнень – з іншого, розвиток міжнародних зв'язків із туристсько-спортивними організаціями інших країн.

Луцький міський молодіжно-туристичний клуб «Терра» створений у квітні 2002 р. Його мета – згуртування молоді для занять спортивним туризмом, проведення змагань і походів зі спортивного туризму.

Туристичний клуб Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки засновано у 2005 р. у м. Луцьку. Туристичний клуб Східноєвропейського національного університету об'єднував студентів, аспірантів та викладачів, які люблять подорожувати. Діяльність клубу проводилася без підтримки й участі інших волинських спортивно-туристичних, громадсько-політичних, молодіжних, організацій, отримувачів грантів. Принцип дії клубу – у кожного своя «вершина». Подорожі проходили в найрізноманітніших формах: походи, таборування, експедиції, виїзні заняття, екскурсії, сплави на байдарках чи катамаранах, гірський туризм, альпінізм, скелелазіння. Характер подорожей теж різноманітний: пізнавальний, оздоровчий, реабілітаційний, навчально-

тренувальний, спортивний, виховний, мистецький, тематичний (згідно з потребами факультетів). Основні мета та завдання клубу – розвиток і популяризація гірського туризму, альпінізму й скелелазіння, рафтингу та іншого активного дозвілля, популяризація здорового способу життя, сприяння змістовному дозвіллю, екологічне й патріотичне виховання, профілактика негативних проявів серед молоді, соціальна реабілітація. Щорічно клубом організовувалися лекції та консультації, у тому числі з метою врахування побажань студентів і викладачів СНУ ім. Лесі Українки, проводилися постійні практичні та теоретичні заняття щочетверга. У 2016 р. клуб припинив свою діяльність.

Молодіжно-спортивний клуб «Адреналін» створено в березні 2006 р. Клуб має на меті – проведення змагань з екстремальних видів туризму та організацію активних подорожей по Волині й не тільки. У лютому 2006 р. зареєстровано дві самодіяльні організації, а саме: волинський обласний спортивно-туристичний клуб «Сокіл» і дитяча громадська організація «Туристичний клуб “Абрис”» при Нововолинській спеціалізованій школі I–III ступеня № 1.

Громадська організація «Європейський фонд сприяння рекреаційно-природознавчій, природоохоронній і гуманітарній діяльності “Футурус ХХІ”» створена в листопаді 2008 р. і є місцевою громадською організацією, яка створюється на основі вільного волевиявлення громадян, котрі об'єднуються на основі спільних інтересів і займаються громадсько корисною діяльністю відповідно до законодавства України. Фонд створено і діє на основі добровільності й рівноправності своїх членів, самоврядування, законності та гласності. Мета діяльності Фонду – усебічна підтримка рекреаційно-природознавчої, природоохоронної та гуманітарної діяльності, поширення європейського досвіду в цих галузях, задоволення й захист соціальних, економічних, творчих, культурних, спортивних та інших загальних інтересів своїх учасників, створення умов для подальшого розвитку рекреаційно-природознавчій діяльності, покращення здоров'я, підвищення рівня фізичного й духовного розвитку населення.

Фонд проводить щорічний відкритий туристичний фестиваль на кращий аматорський відеофільм, слайд-шоу, фотографію «Туристична хроніка». Фестиваль проводиться задля популяризації та подальшого розвитку туризму й рекреаційно-природоохоронної діяльності в Україні як одного із засобів і способів гармонічного розвитку особистості, залучення населення до подорожей та туристичних змагань як одного із найбільш ефективних і доступних форм відпочинку. Фонд проводить традиційні Міжнародні змагання з екстремального туризму «Стохід-дербі», у подальшому ці змагання трансформувалися у міжнародний фестиваль екстремального водного туризму «Поліська регата», який проводять із метою пропаганди й розвитку екологічного туризму в Україні, обміну досвідом, розширення дружніх і ділових зв'язків між туристичними та спортивними групами України й сусідніх країн та залучення літніх людей до активного дозвілля. Проходить цей фестиваль на території Національного природного парку «Прип'ять – Стохід», у частині, яка не є заповідною в зоні регульованої рекреації в Любешівському районі із 1999 р., руслом річки Стохід. За час проведення фестивалю на байдарках узяли участь екстремали з Волині, Тернопільщини, Львівщини, Білорусі та Польщі. Із грудня 2008 р. фонд розпочав велику дослідницьку програму – «Фронт на Стоході», присвячену подіям Великої війни, котрі відбулися на території Волині у 1915–1917 рр.

Фонд бере участь у регіональній програмі оцінки стану та розчищення русел основних річок Волині на 2010–2016 рр. Саме для відтворення реальної картини стану основних річок Волинської області з ініціативи Постійної комісії з питань екології й раціонального використання природних ресурсів Волинської обласної ради започатковано серію моніторингових екологічних експедицій малими та середніми річками Волинської області. Виконавцем цієї роботи виступила громадська організація, яка в період із серпня по жовтень провела підготовку й здійснила вісім експедицій річками Стир і Стохід.

Волинське обласне екологічно-туристичне об'єднання «Друїди» створено у 2009 р. Воно має екологічне спрямування, але долучається до проведення спортивно-масових заходів із туризму. Громадська організація «Клуб екологічного туризму», легалізовано у 2009 р. Клуб активно бере участь у проектній діяльності. Зокрема, проект «Створення інформаційного комплексу у сфері транскордонного екологічного туризму в євро регіоні Буг». Мета проекту – підвищення туристичної привабливості Полісся в Люблінському воєводстві, Брестській і Волинській областях.

Волинська обласна громадська організація «Асоціація розвитку туризму Волині» зареєстрована у 2010 р. Мета діяльності асоціації – консолідація зусиль організацій, які працюють у сфері туризму Волинської області.

Луцька міська громадська організація «Туристичний клуб «Анамандрія» легалізована в грудні 2012 р. та міститься в місті Луцьку при одноіменному магазині продажу туристичного спорядження «Анамандрія». Клуб об'єднує любителів активного відпочинку й подорожей та пропонує прокат необхідного спортивно-туристичного спорядження, щотижневі поїздки на гірськолижні курорти: Буковель, Драгобрат, смт Славське, смт Пилипець, прокат гірськолижного одягу, лиж та абонементів, ремонт і сервіс лиж та сноубордів, ексклюзивні тури на замовлення для груп від 10 осіб.

Кінноспортивний оздоровчий клуб туризму «Земля коней» розміщено в с. Котів Ківерцівського району. Цей клуб створено разом із кінно-спортивним клубом TERRA HIPPIKA. Клуб пропонує відпочинок для дітей віком від восьми до 15 років, доступне проживання та харчування, заняття з верхової їзди. Клуб здійснює пішохідні та кінні маршрути Національним природним парком «Цуманська пуща». При клубі діє прокат велосипедів.

Туристичний клуб «ANTAR» – займається організацією та проведенням спортивних туристичних походів, створений у 2015 р. У клубі пропагуються розвиток зеленого туризму, активний відпочинок, екологічна культура. Клуб «Антар» пропонує мандрівки як початківцям, так і досвідченим туристам. Основними напрямками діяльності клубу є спортивні пішохідні та велосипедні мандрівки Українськими Карпатами, сходження на гірські вершини, сплави річками Волині й України, створення мережі маркованих туристичних шляхів на Волині. Сьогодні до клубу входить 12 постійних учасників. Співпрацює «ANTAR» із туристичними клубами Рівненської, Черкаської й Житомирської областей України. Туристичний клуб «ANTAR» в особі керівника займається маркуванням туристичних маршрутів на території області. Станом на 2016 р. промарковано близько 160 км туристичних маршрутів: два водні маршрути в НПП «Прип'ять-Стохід», два веломаршрути в Шацькому НПП, екологічна стежка біля оз. Пісочне тощо. Туристичний клуб надає послуги з прокату спорядження, а також допомагає недосвідченим туристам комплектувати та обирати необхідне спорядження для походів. За період 2015 р. туристичний клуб надав послуги 183 туристам, серед яких 113 припадає на Волинську область.

На сьогодні планується впровадження нового пішого походу «Слідами героїв УПА» територією Турійського району на три дні. Також туристичний клуб пропонує 12 маршрутів Українськими Карпатами. Основний контингент туристів клубу – менеджери вищої ланки та працівники ІТ-технологій, дизайнери. Середній вік туристів – 25–35 років.

Туристичний клуб «Меридіан» – громадська організація, створена при кафедрі туризму та готельного господарства Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Вона зареєстрована в грудні 2016 р. Девіз клубу – «Подорожуй, навчайся, пізнавай світ!». Діяльність громадської організації поширюється на територію Волинської області. Головна мета роботи клубу – популяризація туризму серед студентів і викладачів Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки.

Основні завдання клубу – підвищення туристичної привабливості міста Луцька й Волинської області, створення нових туристичних продуктів, промоція туристичних брендів міста й регіону, виконання рекламно-інформаційної діяльності на туристичному ринку (організація та участь у туристичних виставках, конференціях, тренінгах тощо), розвиток зеленого туризму, пропагування здорового способу життя, туристичної культури серед студентів, залучення студентів до активного й здорового відпочинку, надання інформації про туристичні місця Волині, місця проживання та харчування, відпочину й розваг, транспортне сполучення, установа та зміцнення зв'язків з українськими й міжнародними організаціями даного типу. Основні напрями діяльності туристичного клубу «Меридіан»: проведення публічних заходів, надання туристичної інформації, прокат туристичного спорядження, екскурсійна діяльність, пішохідний туризм, водний туризм, велосипедний туризм, розважальний туризм (анімаційний туризм), проведення публічних заходів.

Висновки й перспективи подальших досліджень. Отже, у Волинській області станом на 2016 р. нараховується близько тридцяти громадських організацій, які причетні до спортивно-оздоровчого туризму, це складає більше одного відсотка від загальної кількості громадських організацій, які діють в області. До громадських організацій, що безпосередньо причетні до спортивно-оздоровчого туризму, потрібно віднести такі: Волинська обласна Федерація спортивного туризму, туристсько-спортивний союз Волині, туристичний клуб «Анамандрія», Луцький міський молодіжно-туристичний клуб «Терра», Волинський обласний туристичний клуб «Ми», дитячу громадську організацію «Туристичний клуб «Абрис»», спортивно-оздоровчий клуб «Твій шанс», молодіжно-спортивний клуб «Адреналін», громадську організацію «Туристичний клуб «Меридіан», громадську організацію

«Європейський фонд сприяння рекреаційно-природознавчій, природоохоронній і гуманітарній діяльності “Футурус ХХІ”», Волинське молодіжне об’єднання «Хорс», Туристичний клуб Східноєвропейського національного університету.

До громадських організацій, які опосередковано займаються спортивно-оздоровчим туризмом, належать асоціація скаутів Волині «Розвідник», Волинське обласне еколого-туристичне об’єднання «Друїди», громадська організація «Клуб екологічного туризму» Волинська обласна громадська організація «Асоціація розвитку туризму Волині», Волинська округа Пласту національно-скаутської організації України та ін. Станом на 2016 р. активну діяльність ведуть організації, які безпосередньо причетні до спортивно-оздоровчого туризму, серед яких – Волинська обласна Федерація спортивного туризму, туристичний клуб «Анамандрія», Волинський обласний туристичний клуб «Ми», дитяча громадська організація «Туристичний клуб «Абрис», спортивно-оздоровчий клуб «Твій шанс», громадська організація «Туристичний клуб “Меридіан”», громадську організацію «Європейський фонд сприяння рекреаційно-природознавчій, природоохоронній та гуманітарній діяльності «Футурус ХХІ», Волинське молодіжне об’єднання «Хорс», туристичний клуб «ANTAR».

Отже, розвиток самодіяльних туристських організацій на території Волинської області за останні роки набув стабільного розвитку та спостерігається стійка тенденція до подальшого їх зростання. Мета діяльності цих організацій – підтримка організму людини в здоровому фізичному стані та відновлення її фізичних і духовних сил засобами залучення до туристичної діяльності.

Джерела та література

1. Олійник Я. Б. Суспільно-географічне дослідження туристичної інфраструктури Волинської області : монографія / Я. Б. Олійник, І. В. Єрко. – Луцьк : Волин. обл. друк., 2014. – 164 с.
2. Сайт волинського молодіжного об’єднання «Хорс» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://vmo-hors.in.ua>. – 12.11.2016.
3. Черчик Л. М. Сучасний стан розвитку туристично-рекреаційного комплексу Волинської області : монографія / Л. Черчик, І. Єрко, Н. Коленда, О. Міщенко. – Луцьк : Східноєвр. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2014. – 154 с.
4. Шандор, Ф. Ф. Сучасні різновиди туризму : підручник / Ф. Ф. Шандор, М. П. Кляп. – Київ : Знання, 2013. – 334 с.

Єрко Андрей. Особенности развития самодетельного спортивно-оздоровительного туризма Волинской области. Исследуется деятельность самодетельных туристских организаций на территории Волинской области. Выделены типы самодетельных туристских организаций по территориальному признаку. Проанализированы научные исследования на данной тематике. Исследуется понятие самодетельного спортивно-оздоровительного туризма. Охарактеризованы активные и неактивные (пассивные) клубы Волинской области. Исследуется территориальное размещение общественных организаций. Обнаружены общественные организации, которые причастные к спортивно-оздоровительному туризму, и те, которые активные и неактивные (пассивные) в данной деятельности. Установлено, что в Волинской области состоянием на 2016 г. насчитывается около тридцати общественных организаций, которые причастные к спортивно-оздоровительному туризму. Проанализированы общественные организации, которые непосредственно причастные к спортивно оздоровительному туризму. Подается характеристика туристических клубов области. Определяется главная цель самодетельных туристских организаций на территории Волинской области.

Ключевые слова: самодетельный туризм, спортивно оздоровительный туризм, клуб, общественная организация, туризм, Волинская область.

Yerko Andriy. Features of Development of Amateur Sports Health Tourism in Volyn Region. The activity of amateur tourist organizations on territory of the Volyn region is investigated. The types of amateur tourist organizations on a territorial basis are identified. Scientific researches on this subject are analyzed. The concept of amateur sporting health tourism is analyzed. The active and inactive (passive) clubs of Volyn region are characterized. The territorial location of public organizations is investigated. Public organization, involved in sport health tourism and those which are indirect or concerning active to tourism are discovered. It is established that in the Volyn region in 2016, there are about thirty public organizations which are involved in sports health tourism. The characteristic of tourist clubs of region is given. The main purpose of amateur tourist organizations on the territory of Volyn region is determined.

Key words: amateur tourism, sports health tourism, club, public organization, tourism, Volyn region.

Стаття надійшла до редколегії
21.12.2016 р.